

بررسی مقایسه‌ای انگیزه پیشرفت تحصیلی در بین دانش‌آموزان ابتدایی مدارس بدون کیف و مدارس عادی شهر گراش در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵

احمد روان^۱، سمانه بهداندنیا^۲

^۱ دانشجوی دکتری روانشناسی تربیتی و عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی لارستان، ahmadravan46@gmail.com
^۲ دانشجوی کارشناسی ناپیوسته آموزش و پرورش ابتدایی دانشگاه آزاد اسلامی لارستان، samanehbehdadnia@gmail.com

چکیده

مطالعات نشان می‌دهد که در میان عوامل متعدد و گوناگون تأثیرگذار بر یادگیری و پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان، انگیزش نقش برجسته و بلکه، مهم‌تری را ایفا می‌نماید. لذا، شناخت و تحلیل مناسب انگیزش فراگیران برای کارآیی و اثربخشی فعالیت‌های یاددهی و یادگیری اهمیت زیادی دارد. پژوهش حاضر، با هدف بررسی مقایسه انگیزش پیشرفت تحصیلی در دانش‌آموزان دختر پایه چهارم و پنجم ابتدایی مدارس بدون کیف و مدارس عادی شهر گراش در سال تحصیلی ۹۶-۱۳۹۵ انجام شده است. این تحقیق از نوع کاربردی است و به روش پیمایشی انجام شده جامعه آماری مورد نظر در این تحقیق دانش‌آموزان مدارس ابتدایی بدون کیف و مدارس عادی شهر گراش بوده‌اند. با توجه به این جامعه آماری یک مدرسه ابتدایی بدون کیف در شهر گراش وجود دارد و در مقابل نیز یک مدرسه ابتدایی عادی به طور تصادفی انتخاب شد. و حجم نمونه مورد نظر ۹۵ دانش‌آموز بوده که ۴۰ نفر (۲۰ نفر پایه چهارم و ۲۰ نفر پایه پنجم) از مدرسه بدون کیف و ۵۵ نفر (۲۸ نفر پایه چهارم و ۲۷ نفر پایه پنجم) از مدرسه عادی بودند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش، پرسش‌نامه انگیزش تحصیلی بود که به جمع‌آوری منظم اطلاعات درباره افراد پرداخته‌است و پس از آن توصیف، تحلیل، و تفسیر نتایج به دست آمده از داده‌ها صورت گرفته‌است. نتایج بدست آمده از این پژوهش حاکی از آن است که به طور کلی بین انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان مدارس بدون کیف و مدارس عادی تفاوت معنی‌داری وجود دارد، به طوری که انگیزه پیشرفت در بین دانش‌آموزان مدارس بدون کیف بالاتر از مدارس عادی بود، نتایج همچنین نشان داد که بین انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایه چهارم مدارس بدون کیف و مدارس عادی تفاوت معنی‌داری وجود نداشت اما بین انگیزه پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پایه پنجم مدارس بدون کیف و مدارس عادی تفاوت معنی‌داری وجود داشت.

واژه‌های کلیدی

انگیزه پیشرفت تحصیلی، مدرسه بدون کیف، کیف در مدرسه، مدرسه عادی، دانش‌آموز

مقدمه

بهبود وضعیت تحصیلی دانش‌آموزان یکی از اهداف اساسی نظام‌های آموزش و پرورش معاصر است. یکی از جنبه‌های مهم رشد انسان، فرایند اجتماعی شدن اوست. ذاتی بودن زندگی جمعی در انسانها، ضرورت تماس با دیگران را به عنوان امری گریزناپذیر جلوه می‌دهد. رشد اجتماعی متضمن ارتباط سالم و منطبق با موقعیت در افراد است. بنابراین همراه با رشد در سایر مهارت‌های تحصیلی، پرداختن به جنبه‌های اجتماعی زندگی و کسب آمادگی‌های لازم برای برقراری رابطه‌ای سالم با دیگران، یکی از چالش‌های فراروی کودکان در حال پرورش و نیز به طریق اولی از وظایف دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت است [۱]. با تغییر و تحولات به وجود آمده در زمینه‌ی تکنولوژی، نحوه آموزش نیز در مدارس در حال تغییر و تحول است. نظام آموزشی در فرایند تکامل جوامع، دچار تحول شده و به نسبت پیچیدگی‌های زندگی مدرن امروزی، برنامه‌های تازه-ای را برای هماهنگی بیشتر پذیرفته است و آن‌ها را دنبال می‌کند. اگر روزگاری نشانی از تحولات نوین آموزشی و ابزارهای لازم برای رسیدن به این تحولات در مدارس مشاهده نمی‌شد، اکنون همه چیز با آن روزها فرق کرده است. روی آوردن به سمت استفاده از شیوه‌های تازه، حداقل در مدارس شهرهای بزرگ امری قابل مشاهده است که راه خود را به مدارس باز کرده است و آرام آرام جدی‌تر از گذشته مورد توجه قرار می‌گیرد. امروزه تئوری‌هایی همچون «مدرسه‌ی بدون کیف» در جوامع توسعه یافته مطرح است که به تفکیک نقش مدرسه و خانواده تاکید دارد. در این شیوه آموزش، دانش‌آموزان با خود کیف نمی‌برند و تکالیف خود را به خانه بر نمی‌گردانند.

در سال‌های اخیر مدارس غیر دولتی، با عنوان «بدون کیف» در سطح کشور با هدف ارتقای سطح آموزشی و پرورشی دانش‌آموزان تأسیس شده است. این نوع مدارس برای اولین بار با اصطلاح «تکلیف شب» در سال ۱۹۶۷ در ایتالیا آغاز به کار کرد. هدف از تأسیس این مدارس کمک به بهبود وضعیت